

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1494 usque ad annum 1507

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118448

§. 6. Funesta Alexandri Papæ mors.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67025)

illius Pater, probatæ integritatis Vir, Sæcul. XVI. A C 1503.
 Pontificis indignationem sibi accersivit, quam nullo pacto sedari posse existimabat, nisi loco Filii sui semetipsum Papæ arbitrio committeret; verum obsequioso Patris studio minime contentus erat Alexander, nec ejus Filius Valentini Dux: unde Pontificis exercitus eodem temporis articulo Petilianum expugnaturus processisset, nisi divinum Numen inopina Pontificis morte expeditionis hujus successum intercepisset.

§. VI.

Funesta Alexandri Papæ mors.

Hujus Pontificis mors tam insolito factorum concursu celebris, ac per totum orbem tunc variis adeo rumoribus divulgata fuit, ut omnia, quæcunque ab Historicis memorata inveniuntur, huc referre, operæ pretium ducamus. Igitur complurium Scriptorum, etiam Italicorum, opinio erat, quod Valentini Dux pecunias, quibus ad augendum exercitum suum indigebat, a summo Pontifice petierit, cum autem ærarium Alexandri penitus exhaustum esset, nec ullus inveniretur, qui pecunias eidem mutuas daret, hinc Valentini Dux, cujus præcipitem animum effrænata cupiditas ad quævis scelera impulerat, firmiter statuit,

Raphael Volater. lib. 23.
 Antrop.
 Onuphr.
 Panvin. in Alex. VI.
 Marian. lib. 28. n. 14.
 & seq.
 Guicc. l. 5.
 Surius ap- pend. ad Naucley. p. 538.
 Daniel. hist. Franc. tom. 5. p. 220.
 Comm. to. 5. edit. 1723. p. 488.

F f 3

Adria-

Sæcul. XVI. A. C. 1503 Adrianum Cornetanum, aliosque duos,
 vel omnino tres Cardinales e medio tolle-
 re, cum illi ceteris opulentiores crede-
 rentur, tamque parce viverent, ut fruga-
 litas vix non in avaritiæ vitium degener-
 raret; horum igitur opes invadere, Duci
 expedire videbatur, cum eo tempore
 summi Pontifices Cardinalium hæredita-
 tes adirent, & licet forte ejusmodi con-
 suetudo haud suffragata fuisset, nihilomi-
 nus Cornetanus tam ignobili genere na-
 tus erat, ut ejusdem propinqui de mor-
 tui Cardinalis facultatibus Pontifici litem
 intendere, minime præsumpsissent. Pla-
 cuit ergo Alexandro Ducis Valentini
 consilium; non enim animi magis reli-
 giosi erat, quam ejus filius, qui Corneta-
 num unacum suis sociis veneno inter-
 ficere animo constituit, cum vero haud
 ignoraret, quod illi Ducis fidem merito
 suspectam haberent, si ipse eos ad eccle-
 siam suam invitaret, Papæ Patri suo au-
 ctor fuit, ut illos in ejusdem Cardina-
 lis vinea a Vaticano parum distita lautius
 haberet: itaque Papa se hujus sceleris
 socium Filio suo jungit, ad id haud alia
 devictus ratione, quam quæ ipsum jam
 pridem ad tot alia crimina impune per-
 petranda impulerat: hæc autem duntaxat
 erat immoderata honorum cupiditas,
 ac cæcum complacendi studium, quo
 scele-

sceleratissimis quibusvis postulata negare prohibebatur.

Sæcul. XVI.
A.C. 1503.

Ergo in præfata Cardinalis vinea sumptuosa præparatur coena, ubi ciborum affluentia, & lautitia ex æquo certabant; ad hanc etiam vocantur Cardinales, quorum vitæ struebantur insidiæ. Præmittitur quidam Alexandri famulus in quibusdam lagenulis vinum toxico mixtum deferens, facto interdicto, ne sine Pontificis jussu ulli hoc vinum infunderet. Famulus id sibi prohiberi ratus, eo quod vinum esset ceteris magis generosum, hinc illud summo Pontifici ob æstivos calores summe sitienti, potumque ante coenam petenti propinavit. Juxta nonnullorum Scriptorum testimonium nonnisi unica ampulla veneno infecta inter ceteras generosissimi Italici vini lagenas fuit allata, Pocillatoris tamen errore vinum venenatum fuit infusum, quamvis ipse ea de re admonitus esset, nihilque eorum prætermisum, quibus ejusmodi fatum præcaveri potuisset: cum autem tunc temporis maxima caloris vis esset, summus Pontifex, Duxque, ut sitim restinguerent, vix ad vineam delati potum sibi præberi postularunt, ac Pocillator, licet summa sollicitudine edoctus fuisset, incaute Alexandro, ac Valentino Duci vinum toxico mixtum infudit. Referunt alii, illud ab alio quodam

Sæcul. XVI dam famulo sceleris ignaro; fuisse pro-
A. C. 1503. pinatum, cum interea Pocillator veneni
 admixti conscius, ex negotio aliorum
 abiisset. Ut ut hæc sint, vix ambo po-
 tum fumebant, jam veneni vis sese exe-
 rebat, & Pontifex, qui vinum modica
 aqua diluere solebat, quantocius acerrimis
 alvi doloribus corripiebatur, iis brevi
 in violentas convulsiones degenerantibus:
 Dux vero, qui nonnisi frigidam rubro
 vino tinctam bibebat, iisdem quidem sym-
 ptomatibus afficiebatur, quæ tamen is æ-
 tatis robore superabat. Nihilominus u-
 terque morbi causam haud ægre mente
 sua assequebatur, unde malo remedia
 maxime congrua quærebantur, quorum
 tamen nullo summus Pontifex morbi vio-
 lentiam depellere poterat; quippe pau-
 cis post sumptum venenum horis ex ve-
 hementi nervorum contractione animam
 egit: Dux vero minori valetudinis dis-
 pendio venenum expulit, adhibitis om-
 nibus, quotquot ars medica suppeditat,
 medicamentis; inclusus enim cujusdam
 mulæ adhuc spirantis utero mortem e-
 vasit, quamvis ob potentissimi veneni
 violentiam solidos decem menses lecto
 affixus, toto infirmitatis tempore acutis-
 simis doloribus vexaretur, ac non modo
 capilli, atque unguis eidem deciderent,
 sed ex omnibus corporis partibus cutis
 deflueret.

Cete-

Ceterum, quæ mox de Alexandri VI. Sæcul. XVI. A.C. 1503
 obitu relata fuere, non omnino conso-
 nant relationi, quam de eodem argumen-
 to posteritati reliquit Petrus Martyr, ab Petrus Mar-
 tyr. Angler.
 epist. 264. ad
 Episc. Gra-
 natensem.
 ignobili oppido Angleria, ubi haud pro-
 cul Mediolano natus erat, Anglerius di-
 ctus, quem Ferdinandus Rex Catholicus
 a consiliis habebat, juxta ejus-
 dem enim relationem cuidam epi-
 stolæ insertam solus Valentini Dux
 quatuor illos Cardinales veneno e-
 necandi consilium ceperat, summus
 vero Pontifex nefarii hujus facinoris
 minime conscius fuit; is tamen si-
 mulac hortum, ubi coena parabatur, ac-
 cesserat, ex negotio Pincernam, cui soli
 medicata lagena cognita erat, discedere
 jussit, Valentinus quidem petiit, ut alteri
 cuidam famulo Papa rem imperaret, id-
 que etiam ejus precibus dabatur: ast ne-
 quidem quarta unius horæ parte evolu-
 ta, aliud occurrebat negotium, cui exe-
 quendo Pontifex Pincernam ceteris o-
 mnibus magis idoneum judicabat, proin-
 illum eo ablegavit: Dux vero, ne in su-
 spicionem caderet, aut secretum aperire
 cogeretur, obsistere minime ausus, dun-
 taxat Pincernæ suggestit, ut eum, cui
 triclinii curam demandaturus esset, rem-
 edoceret, idque a Pincerna omni, qua
 par erat, cautela præstitum. Verum
 ille, qui Pincernæ fuit subrogatus, aut

Sæc. XVI. ex incuria, aut memoriæ lapsu moniti
A. C. 1503. dati oblitus, aut forte inter amphoras vi-
 ni salubris, ac veneno infecti discernere
 non valens Pontifici, Ducique potum pe-
 tentibus de venenato ad Cardinalium
 necem destinato porrexit, quo hausto A-
 lexander paucis post horas decima septi-
 ma Mensis Augusti die, quæ in Sabbatum
 inciderat, e vivis eripiebatur, Dux vero,
 cum ætatis, ac virium vigore magis va-
 lidus esset, remedio mox relato vitam
 servabat.

*Raynald. ad
 ann. 1503.
 n. II.*

*Ex MS.
 Diar. arch.
 Vatic. sign.
 lit. I.*

Denique Odoricus Raynaldus Baro-
 nii Continuator ex compluribus, ut in-
 quit, *fide dignissimis manuscriptis Diariis*
 testatum relinquit, quod summi hujus
 Pontificis memoria ob gravem invidiam,
 quam in se concitaverat, ejusmodi calu-
 mniis de illius obitu sparsis infamata fue-
 rit: Hic ergo extremi morbi fatum se-
 quentibus describit: *Sabbato die deci-
 ma (*) Augusti Anno Domini millesimo
 quingentesimo tertio mane Alexander Papa
 sensit se male habere, post horam vespero-
 rum venit febris, quæ mansit continua, die
 decima quinta ejusdem Mensis extractæ fue-
 runt ei tredecim uncie sanguinis, & super-
 venit febris tertiana: altera die accepit me-
 dicinam, die decima octava Augusti con-
 fessus est Domino Petro Episcopo Reaten-*

(*) In Odorico legitur duodecima.

si (*) qui deinde coram eo Missam dixit, Sæcul. XVI.
A.C. 1503.
 & post Communionem suam dedit Papæ in
 lecto Sacramentum Eucharistiæ, quod i-
 pse summo pietatis sensu, ut majorem
 submissionem testaretur, quamvis viri-
 bus fractus, in sede sua erectus recepit.
 Interfuerunt quinque Cardinales, videlicet
 Cusentinus, Montis regalis, Arborensis,
 Casanova, & Constantinopolitanus, quibus
 finita Missa Pontifex dixit, se pejus sentire.
 Hora vesperorum data sibi extrema unctio-
 ne per Episcopum Reatensem expiravit,
 præsentibus Episcopo, Datario, & non-
 nullis famulis, qui tum in cubiculo ade-
 rant. Hæc relatio, utpote ex diario
 Borgianæ familiæ decerpta, merito su-
 specta habetur, nec tot aliis absque par-
 tium studio conscriptis præhabenda (**).

§. VII.

(*) Ibidem habetur Culmensi.

(**) Hac testatus est Burchardus testis ocu-
 latus, proin omni exceptione major, qui in suis
 notis Diariis, quas vivente Alexandro ac Va-
 lentino Duce conscripsit, non raro utrumque
 suggillavit, pluris igitur habendus, quam So-
 vianus Pontanus, Sanazarus, Guicciardinus,
 pluresque alii iniqui calumniarum Scriptores,
 maxime ubi ipsa tam varia fama merito facti
 veritatem suspectam reddit, cum alii testentur,
 Alexandro a pincerna pecuniis corrupto, alii

INCEP-